

„Történelmi” munkabeszüntetés volt az oktatásban

Városi adatok

A szegedi önkormányzati iskolák igen magas volt a sztrájkban való részvételi arány. Alábbi listánkat azzal a megjegyzéssel adjuk közre, hogy a speciális feladatot ellátó iskolák az elégséges szolgáltatás biztosítása miatt természetesen nem szüntethették be szabadon a munkát.

Óvodák

Algyői Óvodai Körzet – 97 %, Alsóvárosi Óv. Körz. – 98%, Belváros I. Óv. K. – 86%, Belváros II. Óv. K. – 99%, Belváros III. Óv. K. – 97%, Északváros I. Óv. K. – 97%, Északváros II. Óv. K. – 98%, Felsővárosi Óv. K. – 97%, Klebelsberg Óv. K. – 87%, Kiskundorozsmai Óv. K. – 79%, Móravárosi Óv. K. – 97%, Rókusváros I. Óv. K. – 53%, Rókusváros II. Óv. K. – 54%, Tabán Óv. K. – 88%, Tarjánváros I. Óv. K. – 78%, Tarjánváros II. Óv. K. – 97%, Tápió Óv. K. – 96%, Újszeged I. Óv. K. – 83%, Újszeged II. Óv. K. – 96%, Tisza-parti Óv. K. – 96%, Szőregi Óv. K. – 96%.

Általános iskolák

Algyői Ált. Isk. – 93%, Alsóvárosi Ált. Isk. – 74%, Bálint S. Ált. Isk. – 70%, Béke U.-i Ált. Isk. – 94%, Csongor téri Ált. Isk. – 98%, Dózsa György Ált. Isk. – 98%, Dugonics Ált. Isk. – 98%, Felsővárosi Ált. Isk. – 97%, Fekete István Ált. Isk. – 69%, Gárdonyi Ált. Isk. – 90%, Gedő Ált. Isk. – 81%, Gutenberg Ált. Isk. – 87%, Hunyadi J. Ált. Isk. – 97%, Jerney Ált. Isk. – 97%, Dorozsmai Ált. Isk. – 97%, Kodály téri Ált. Isk. – 91%, Kolozsvári téri Ált. Isk. – 92%, Kossuth L. Ált. Isk. – 97%, Madách I. Ált. Isk. – 98%, Makkosházi Ált. Isk. – 99%, Móricz Zs. Ált. Isk. – 80%, Napos úti Ált. Isk. – 92%, Odessa II. Ált. Isk. – 90%, Osztrovszky u.-i Ált. Isk. – 48%, Petőfi S. Ált. Isk. – 96%, Rókusi I. sz. Ált. Isk. – 86%, Rókusi II. sz. Ált. Isk. – 96%, Tabán Ált. Isk. – 99%, Tarján III. sz. Ált. Isk. – 98%, Tarján IV. sz. Ált. Isk. – 96%, Zápor-kerti Ált. Isk. – 98%, Zrínyi I. Ált. Isk. – 97%, Tisza-parti Ált. Isk. – 98%, Móra F. Ált. Isk. – 96%, Fő fasori Ált. Isk. – 90%, Arany J. Ált. Isk. – 88%, Csongrádi sgt-i Ált. Isk. – 97%, Ped.-i Segítőközp. – 68%.

Középiskolák

Csonka J. Gimn. és Szakközép. – 99%, Déri Miksa Műszaki Szakk. – 86%, Gábor Dénes Szakk. – 59%, Textilipari Szakk. – 90%, Krúdy Gy. Szakm. és Szakk. – 99%, Kossuth Zs. Eü. Szakk. – 98%, Kőrösi Köz. Szakk. – 73%, Vasvári Köz. Szakk. – 91%, Móra lp. Szakm. – 82%, 624-es lp. Szakm. 99%, Vedres Építőip. Szakk. 98%, Széchenyi Gimn. 72%, Tömörkényi Gimn. – 90%, Árpád Nev. Otth. (gazdasszonyképző) – 100%, Londoni krt.-i Nev. Otth. – 79%, Szilágyi E. Lánykoll. 39%, Ady E. Fiúkoll. – 98%, Ortutay Koll. – 68%, Kiss Ferenc Erd. Szakk. – 76%, Deák F. Gimn. – 56%, Radnóti Gimn. – 54%, Újszegedi Gimn. – 91%, Fodor J. Élelm. Szakk. – 97%, Alternatív Isk. – 65%.

Megyei intézmények

Siketek isk. – 81%, GYI-VI – 90%, Pedagógiai Intézet – 83%.

A szegedi szülők alig-alig vették igénybe a kijelölt iskolák és óvodák gyermekmegőrzési szolgáltatását. A Madách Általános Iskola a belvárosiak számára állt szolgálatban, ám mindössze 13 gyereket hoztak napközire. (Fotó: Révész Róbert)

A szegedi pedagógusok 90 százaléka nem dolgozott

Valamennyi intézményben komolyan vették a szabályt és szigorú sztrájkörtség „védelmezte a várat”: a kíváncsiskodó szülőktől az információ gyűjtő újságíróig senki sem úszta meg az „igazolást”. Ezt egyébként a vagyonvédelem miatt a sztrájk törvény is előírja. A távolabb eső petőfitelepi iskola például kulcsra zárva fogadta a látogatót, a felügyeletet végző Madách I. Általános Iskola épületébe csak a sztrájkbizottság engedélyével lehetett belépni és persze vigyázták a gimnáziumokat is.

A pedagógusoknak előre nyilatkozniuk kellett arról, hogy részt kívánnak-e venni a sztrájkban vagy sem. Aki részt vett, sztrájkgyűléssel kezdte a napot, aki nem, annak az intézmény vezetője kellett egyéb munkát biztosítani. Ez utóbbi a szegedi iskolákban – főként az általános iskolákban – nem okozott túl sok gondot, mert a 133 városi oktatási-nevelési intézmény közül 40-ben a pénteken munkában lévő

Igen magas, közel 90 százalékos részvétel mellett, rendben és szervezetten zajlott le tegnap Szegeden a magyar történelem első pedagógussztrájkja. Az óvodák és az iskolák mindegyike részt vett a sztrájkban és zárva tartott, kivéve azt a négy-négy intézményt, amelyek, az elégséges szolgáltatást – a gyermekfelügyeletet és az étkeztetést – garantálták, valamint azokat az óvodákat és iskolákat, ahol speciális nevelőmunka folyt.

100 százaléka sztrájkolt. A legtöbb „munkát” két nagy városi gimnáziumban, a Radnóti-ban és a Deákban kellett kiosztani; előbbiben a pedagógusok és a műszaki dolgozók 46 százaléka, utóbbiban pedig 44 százaléka nem sztrájkolt. A Radnóti Gimnáziumban annak jeléül, hogy nem az intézmény vezetése és a pedagógusok közötti konfliktusról van szó, az igazgató vállalta a sztrájkbizottság bizonyos feladatait, és annak jeléül, hogy Gál Béla igazgató is szolidáris a munkát beszüntetőkkel, megjelent a világhíres zászoló a Radnóti bejáratán.

Az egyik sztrájkoló intézményben, a Petőfi Sándor Általános Iskolában ottjár-

tunkor Kalmár József névén a kollégák nevében is megfogalmazta: az első pedagógussztrájk biztosan nem lesz a magyar pedagógia történetének fényes napja, és mindannyian sajnálják, hogy erre sor kellett kerüljön. A sztrájkgyűlésen mindenütt elhangzott a pedagógusok két legfőbb követelése: a béremelés és az oktatás szakmai és finanszírozási biztonsága. A pedagógusok a kötelező óraszám és a csoportlétszámok emelésétől tartanak a leginkább: ez számukra egyszerre hoz majd munkanélküliséget és szakmai ellehetetlenülést.

A pénteki nap előtt a Pedagógusok Szakszervezetének városi irodájában volt némi „sztrájkdrukk”, ám,

mint tegnap délre kiderült, főlegesen. A nap folyamán minden szervezeten és rendben folyt, s a külső szemlélő számára csak az iskolakapura kiragasztott feliratok jeleztek a nem mindennapi állapotot. Az elégséges szolgáltatást nyújtó négy iskolában és óvodában sem kellett aggódniuk a pedagógusoknak, ugyanis még az előrejelzett körülből 100-nál is jóval kevesebb gyerek érkezett. A szolgáltató óvodák közül például a Belvárosban csak 13, Tarjánban pedig mindössze 4 gyerekre vigyáztak. Az alsó tagozatos iskolák közül a Belvárosra szolgálatban álló Madách I. Általános Iskolában 31 napközire számítottak, de délelőtt csak 13 kisdiák játszott és tévézett majdnem ugyanennyi pedagógus felügyelete mellett. A gyerekelvígáztatást egyébként a makkosházi-rókusi körzetben 17, a tarjáni-felsővárosiban 11 szülő vette igénybe, alsóvárosban pedig csak két csemetére vigyáztak. A pedagógusok köszönettel vették a szülőktől, hogy megértéssel fogadták a munkabeszüntetést: a felügyeletre bízott más iskolából vagy óvodából érkező gyerekekkel a szokott módon, rendben foglalkoztak.

A munkabeszüntetéshez egyébként a gyakorlóiskolákban kívül (a Ságvári Gimnáziumban és a tanárképző gyakorló iskolában is magas volt a részvételi arány) más nem önkormányzati iskolák is csatlakoztak: sztrájkoltak a Hansági Ferenc Alapítványi Iskolában, a Pedagógiai Intézetben, valamint a Gyermekek és Ifjúságvédő Intézetben is. A sztrájkhoz szolidaritását fejezte ki több egyházi oktatási intézmény, és a szegedi katonai gimnázium, valamint a PSZ városi címére egyetértő táviratot küldött a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének megyei és városi szervezete.

Panek József

Mennyi a 19,5 százalék?

Enyhén szólva is félrevezető a 19,5 százalékos béremelés emlegetése. A tények a következők: a tárgyalások kezdeti szakaszában mindössze 1-2 százalékos közzalkalmazotti bérnövekedésre volt állami garancia. Pillanatnyilag (mindig bruttó értendő!) 7-8 százalékra van kilátás a költségvetésből és az e célra elkülönített 30 milliárdból. A 19,5 százalékos béremelés olyan ígéret, amelyet elfogadna a szakszervezet, ha lenne rá állami garanciavállalás. De nincs. A kormány nyilvánvalóan további – a felsőoktatásban legalább 10 százalékos – elbocsátásokra bízott.

Az utóbbi három évben legalább 50 százalékkal csökkent a szférában dolgozók reálbére. Tegyük fel, megvalósul 1996-ban a 19,5 százalékos bérnövekedés. De hogyan viszonyul ez az Érdekegyeztető Tanácsban született megállapodáshoz, mely szerint a közzalkalmazottak évi reálbércsökkenése nem lehet 2 százaléknál nagyobb?

S.E.

A Petőfi Sándor Általános Iskola sztrájkban lévő pedagógusait íróasztalaik mellett találta látogatósunk. Szükségesnek tartották a sztrájkot, de azt is elmondták: nagyon hiányzanak az épületből a gyerekek. (Fotó: Révész Róbert)

Mi lesz a pénteki bérekkel?

Nem mindegyik szegedi iskolában járnak el egyformán a sztrájkoló pedagógusok aznap bérét illetően! Ebben az ügyben ugyanis a sztrájkbizottság és a munkáltatói jogokat gyakorló intézményvezető külön alkut köthetnek. A PSZ és az önkormányzat közötti megállapodás értelmében ezt azzal a kikötéssel tehetik, hogy „a kifizetendő illetmény, vagy annak pótlékai nem haladják meg az annak rendelkezésre álló előirányzatát”.

A sztrájkot megelőzően a szegedi iskolaigazgatók egyeztettek az ügyben, de nem jutottak közös nevezőre. Vannak iskolák, ahol (főként az általános iskolákban)

kifizetik a pénteki napra szóló alapfizetést. Több helyről viszont maguk a pedagógusok jelezték, hogy az aznap bérét a Pedagógusok Szakszervezete szegedi csoportjának utalják át sztrájkalap képzésére. Más iskolákban (főként a gimnáziumokban, középiskolákban) az igazgatók szerint elvi kérdés, hogy ha valaki sztrájkol, ne kapja kézhez a bérét, hiszen így semmiben nem különbözne a nem sztrájkolóktól. Ellenben a kézhez nem adott pénteki bér az iskolai alapítványok javára fordítanak.

Mindkét érvelésnek egy a lényege: a sztrájknapra fizetés ne kerüljön vissza az önkormányzathoz.

„Az egyetem és a magunk létéért”

A szegedi felsőoktatási intézményekben tegnap nem volt oktatás, a gyakorlóiskolákban nem volt tanítás. Az elégséges szolgáltatásokról valamennyi intézményben meg egyezés született a sztrájk előtt. A gyakorló általános iskolákban nagyon kevés szülő kért felügyeletet és étkeztetést a gyerekeknek, az intézmények ezt biztosították. A tanárképző és az élelmiszeripari főiskola levelező tagozatos hallgatóit – akik általában vidékről járnak pén- teken és szombaton konzultációkra – nem érte hátrány a sztrájknapon: akiket nem tudtak időben értesíteni, ezért Szegedre utaztak tegnap, azoknak megtartották az órákat. A JATE-n államvizsgát tehettek mindazok, akiknek a minisztérium – jóval korábban – ezt a napot jelölte meg az államvizsga időpontjának. A hallgatói önkormányzatok egyébként minden intézményben szolidárisak voltak az oktatói karral.

SZTRÁJK. Az egyetemi és gyakorló iskolai épületekre kifestett vásznakon piros betűs a felirat. A hallgatók készítették, s az éjszaka, péntekre virradóra, mindenholva fölrakták. Ahogy a nagykönyvben meg van írva

– Szabad az igazolványát? – nyújtja a kezét határozottan a szakállas férfi. Mire előhalaszom (az újságíró igazolványom megért egy-néhány évet, de most használok először sztrájk alkalmából), a tan-testület egyik tagja már siet le a lépcsőn, pártfogásába vesz, kalauzol az egyáltalán nem néptelen iskolában, ahol a sztrájkörtség a jelek szerint igazán a feladata magaslatán áll. Egyebekben is: ahogy a nagykönyvben meg van írva, a Ságvári Gyakorló Gimnáziumban úgy szervezték meg a sztrájkot. Valamennyi tanár annyi időt tölt az intézményben, ahány órája lenne.

Bekukkantok a tanáriba, egy hölgy szelet kenyereket vajaz – vagy zsíroz –, nem is megyek beljebb, tízóraizzanak nyugodtan. Át az udvaron, a tornateremben pingpong csatát vívnak a férfitanárok. Az egyik testnevelőtanár, Barok István – dolgozik.

– Szertárrendezés. Még sosem tudtam megcsinálni munkaidőben! Az a kérdés, miért nem sztrájkolok? Egy, magánügy: már réges régen függetlenítettem magamat a pedagógusfizetéstől, mert már réges régen nem élnék meg belőle.

Kettő, szintén magánügy: mindkét választáson a győztes pártra szavaztam, először az MDF-re, aztán az MSZP-re; mind a kétszer rövid úton óriási csalódtam. Azoknak a pökhendiség, ezeknek a hazudóságát nem bírom. Apolitikus lettem, semmiben nem veszek részt, aminek köze van a politikához, nem megyek többet választani és nem sztrájkolok. Lényeg: nem a sztrájkolókkal van bajom. És most megyek a sílécekhöz.

– Úgy látom, túl vagyunk azon, hogy a széles közvélemény holmi téveszmék alapján megítélje a pedagógusokat – mondja Kiss Dezső Péter, az iskola igazgatóhelyettese, francia-orosz szakos tanár. A szülők reakciójából is, más jelekből is arra lehet következtetni: a társadalom nagy többsége belátja, hogy itt nem egyszerűen a mi bérünkről van szó – bár nem akarom tagadni, hogy arról is. A közvélemény érzékeli, hogy a gyerekeink jövője a tét.

A tanár – tanteremben és lépcsőházban.

● **A pedagógusok egzisztenciális gondjai érezhetők a tanításban?** – Ha arra gondol, hogy nem tudok kellő színvonalon órát tartani, mert kenyérgondok nyomasztanak... A pedagógus különös fajta. Bemeleg a tanterembe és megszűnik számára a külvilág. Még mindig. De azt igenis érzékelem, hogy az utóbbi években egyre többször téma közöttünk az egzisztenciális kilátástalanság. A személyes problémák mellett általában a szellemi tevékenység alulértékeltsége bántja a felelősen gondolkodó értelmiségieket.

– Az egyetemi munka nem egyszerűen oktatás, hanem kutatás is, nem meghatározott munkaidőben folyik, hanem állandóan. A sztrájk az oktatással összefüggő munka megszüntetését jelenti, de nem zárjuk be a kapukat. Sokan bementek a tanszékekre, ha másért nem, egymással beszélni, hiszen erre nemigen jut idő máskor... Nagyon vigyáztunk arra is, hogy a hallgatókat ne érje hátrány az egy napos munkabeszüntetés miatt – mondja dr. Fábán György, a JATE sztrájkbizottságának tagja. A jövő a tét.

● **Milyen eredményt várnak?** – kérdezem dr. Sente Magdolnától, a tudományegyetemi FDSZ elnökétől.

– A tárgyalások folytatását. Erre reményt ad a munkaügyi miniszter nyilatkozata, aki elfogadta a szakszervezetünk érveit és azt mondta, lát még lehetőséget a megállapodásra. De nem pusztán a béréről van szó. Tessék, itt vannak a szórólapjaink, azt írjuk rá: „Strájkolunk az egyetem és a magunk létéért”. Magyarán azért, mert az egész felsőoktatás teljes ellehetetlenülése fenyegető közelségbe került és ezt szeretnénk megakadályozni. Az egy napos munkabeszüntetéssel a társadalom és a döntéshozók figyelmét kívánjuk ráirányítani az ország jövőjét befolyásoló szférára. A harc az oktatás és kutatás feltételeiért folyik, a további elbocsátások ellen, a bérekért, és azért, hogy a társadalom érdekei tovább ne sérüljenek.

● **Mik a tervek eredménytelenség esetére?**

– Az egy napos sztrájk egy állomása a folyamatnak. Eredménytelenség esetén további lépéseket tehetünk. Soha még ilyen széles támogatottságot nem érzékeltem, a sztrájkhajlandóság nagy, a társadalmi szolidaritás szintén. Az emberek látják, hogy a gyerekeik jövőjéről van szó.

Sulyok Erzsébet